מוכות – ושותקות

סקר חדש שערכה הרשות לקידום מעמד האישה במשרד ראש־הממשלה, מעלה מימצאים עגומים: 40.7 אחוזים ממי שהיו עדים לאלימות כלפי נשים בחרו לשתוק. 39.5 אחוזים מהגברים ו־56 אחוזים מהנשים פשוט פחדו להתלונן ● מחר יצויין היום הבינלאומי למאבק באלימות כלפי נשים

תצלום אילוסטרציה: חיים זיו

שיר־לי בולן־מאירי

אתם שומעים מדי ערב צעקות רמות מבית השכנים. למרות המטרים המ־פרידים בין הדירות, אתם מזהים את הקללות שמטיח הגבר ברעייתו, את קול בכייה, את קולות הנפץ שמשמיעים כלי הזכוכית כשהם נזרקים באוויר ופוגעים, בסו־פו של דבר, בריצפה. במעלית, אתם אומרים לה למחרת „בוקר טוב", תוהים באשר למשק־פי השמש המורכבים תדיר על אפה, גם בימי סגריר, גם בתוכיכי הבניין. אתם מבחינים ללא קושי בסימנים הכחולים על ידיה, על צווארה, בימי הקיץ, כשהחום לא מאפשר להסתירם מתחת לשכבות בגדים. בעצם, אין לכם ספק שהאישה השקטה והחביבה הזאת היא אישה מוכה.

מחקרים, כמו גם הערכות המשטרה, מלמדים כי כולנו כמעט נחשפים בצורה זו או אחרת לתס־ריט האימים הזה, שהוא מציאות חייהן של כ־150 עד 200 אלף נשים בישראל. מה אנחנו עושים עם זה? למרבה הצער, לא הרבה.

לקראת היום הבינלאומי למאבק באלימות כל־פי נשים, שיצויין מחר, יזמה הרשות לקידום מעמד האישה סקר לבחינת עמדות הציבור כלפי התנה־גות אלימה בין בני־זוג. הסקר נערך באמצעות מכון „גיאוקרטוגרפיה" בקרב 501 נשאלים, נשים וגברים, שהם מדגם ארצי ומייצג של האוכלוסיה הבוגרת ביישובים היהודיים בארץ.

מתברר, כי כעשרה אחוזים מהגברים בארץ אינם סבורים שזריקת חפצים ודחיפות הם הת־נהגות אלימה של בן־זוג כלפי זוגתו. רבע מה־גברים אינם רואים בפגיעה מילולית של בן־הזוג בזוגתו, כזו הכוללת קללות, עלבונות וצעקות התנהגות אלימה. כמעט שלושים אחוזים מהם אינם מזהים את האלימות באיומי התאבדות של גברים נוכח עזיבת בנות־זוגן ולמעלה מארבעים אחוזים מהגברים „מקב־לים" את קנאת בן־הזוג כדבר לגיטימי גם כשהיא כרוכה באיסור מפורש לבת־זוגו לפ־גוש אנשים מסוימים ולדבר עמם.

באופן מפתיע, גם כ־14 אחוזים מהנשים אינן סבורות כי פגיעה מילולית של גברים בנשים שאיתן היא התנהגות אלימה, כ־18 אחוזים מהן אינן רואות באיומי ההתאבדות של הגברים התנהגות אלימה למול מחש־בות העזיבה של הנשים ויותר מ־30 אחוזים מהנשים מאמינות כי קנאה עזה של בן־הזוג בזוגתו, הכרוכה באיסור על מפגש ושיחה עם אנשים מסוימים, גם היא אינה התנהגות אלימה.

„מחלה ממארת"

„אנחנו כל־כך מתקדמים בתחום החקיקה, השי־פיטה והשירותים הקשורים במיגור תופעת האלי־מות כלפי נשים, ועדיין, יש בעיה קשה בהגדרת האלימות ובשתיקה סביבה", אומרת יהודית פלוט־קין, מנהלת הרשות לקידום מעמד האישה במשרד ראש־הממשלה. „אפשר להעריך כי כמיליון איש בארץ חשופים לאלימות כלפי נשים בצורה הכי ישירה ולמעשה, כל המדינה נמצאת במעגלים החיצוניים סביב הנשים המוכות. הבעיה היא כשההתנהגות האלימות מופנמת ונתפסת כלא־אלימה.

„לצערי, אין דיי מודעות לשירותים הקיימים ויש עדיין חשש גדול של נשים מהציאה ממעגל האלימות ושל האנשים סביבן מפני עימות עם הג־בר האלים. וזה מה שגורם לכך שאנחנו תקועים, שמאות אלפי נשים מוכות כאן מדי שנה, שנשים ממשיכות להירצח בידי בני־זוגן. זו מחלה ממארת שעוברת, למרבה הצער, מדור לדור".

כשנשאלו משתתפי הסקר מה לדעתם צריכה אישה לעשות כשהיא נתקלת בהתנהגות אלימה, קבעו רק 44 אחוזים מהם כי עליה לנתק את הקשר. רק 38.2 אחוזים מהנשאלים עיינו כי עליה לפנות למשטרה ורק 32.4 אחוזים מהנשאלים אמרו כי על הקורבן לפנות לייעוץ. עם זאת, פחות משני אחו־זים מהנשאלים טענו כי על האישה הנפגעת לשי־תוק ולא לעשות דבר.

כשהשאלה ההיפותטית הפכה רלבנטית יותר באופן אישי, כלומר כשנשאלו משתתפי הסקר כי־צד יגיבו אם ייתקלו בעצמם בהתנהגות אלימה כלפי אישה בסביבתם הקרובה, עלתה עוד יותר רמת הפסיביות שלהם.

במקרה כזה, הציעו רק 31.9 אחוזים מהנשאלים לפנות למשטרה, רק 26.2 אחוזים הציעו לפנות לייעוץ, 24.8 אחוזים מהנשאלים אמרו שהיו מדר־בנים את האישה לנתק את הקשר וכמעט פי שניים מהם, כלומר 3.7 אחוזים, עיינו כי היו מעדיפים „לשתוק".

בניגוד לנתונים הקיימים, אחוז נמוך מאוד של נשאלים דיווח כי נחשף לפגיעה אלימה בסביבתו. מתוכם, עיינו כ־22 אחוזים כי הנפגעת בחרה לשי־תוק. 26.4 אחוזים ממי שהיו עדים לאלימות כלפי נשים סיפרו כי הנפגעת שהכירו פנתה למשטרה ורק 16.7 אחוזים מהנשאלים סיפרו כי הנפגעת שהכירו פנתה לייעוץ.

גרוע מזה, 40.7 אחוזים ממי שהיו עדים לאלי־מות כלפי נשים בסביבתם הקרובה בחרו בעצמם לשתוק. ביניהם, אגב, יותר גברים מנשים: 43.5 אחוזים מהגברים ו־38.4 אחוזים מהנשים.

„חובה להתקשר"

למה אנחנו שותקים?

מן הסקר עולה כי כמחצית מהציבור, 48.3 אחו־זים, פשוט פוחד. שיעור הנשים מקרב ה„פוחדים" גבוה מזה של הגברים: 56 אחוזים לעומת 39.5 אחו־זים. כ־23 אחוזים אינם רוצים „להתערב", מרביתם גברים, כ־15 אחוזים סבורים שאין להם זכות להת־ערב, דומה מתביישים להתערב, כ־14 אחו־זים מאמינים כי התערבותם „תהרוס" את הקשר עם אותם בני־זוג ו־2.3 אחוזים „שתקים" כדי לא לפרק את המשפחה או במילים אחרות „בשביל הי־לדים".

עוד מתברר, כי 17.7 אחוזים מאיתנו סבורים כי „לציבור אין זכות להתערב אם הוא נחשף לאי־רוע אלים" וכי „האישה הנפגעת, אם היא מעוניי־נת, צריכה לדבר ולדווח על ההתנהגות האלימה כלפיה".

פלוטקין עצמה מוזעזעת מן הנתונים הללו. „יש כשישים מקלטים לנשים מוכות, יש קווי־חי־רום, יש אנשי משטרה שזו התמחותם והשירותים הללו אינם מיועדים רק לקורבנות עצמם," קובעת פלוטקין. „לא צריך להתעמת עם האדם האלים, אבל חובה להתקשר, להתייעץ, להודיע למשטרה, אפילו בצורה אנונימית, כשחושדים במשהו. אנשי המקצוע יכולים להדריך, להציע מידע שיעזור לה־חלוץ מה עושים הלאה. אם יש לידכם אישה נפג־עת, הציעו לה לפנות לקבלת ייעוץ, גם בלי בן־הזוג. רק כך ניתן יהיה למגר את התופעה הנו־ראה הזאת".

מספר הטלפון של הקו החם של הרשות: 1־800־220־000. ■

יגאל סרנה

מתנדבי פינוי

מאז העלייה הרוסית לא היה פה פרויקט לאומי כה חשוב

ברצועה מדברית צרה שמימיה מתמעטים ונמלחים, שארמתה ברובה אבק וחול, שחיים עליה כמיליון ומעלה פלשתינים עניים בתנאים איומים – נעוצים כיום כ־20 יישובים ישראליים. בין מחנות עלובים, עיירות קטנות שחלקן נחרבו במלחמה, מנהרות נשק, פרדסים מתייבשים ומוצבי צבא שחיילים כה נואשים עד שהם מסתממים, במקום שבו חיסול אדם וחישוף פרדס, הפצצת שכונה או הח־רבת מחרטות, הם דרך חיים, בגיהינום הזה – תקועים אלפי ישראלים כקוץ בב־שר. חיים בכמה היאחזויות חוף זעירות, בכמה יישובי חממות שעובדיהם ערבים ותאילנדים, ובנצרים אחת שאת מחיר קיומה שילמו כבר רבים בחייהם.

עתה בא הפוליטיקאי ששנים רבות טען כי הקוץ הזה חייני לקיומנו – והחליט לעוקרו. בגיל הבינה ובאיחור היסטורי הבין שרון, אבי אבות המתנחלים, כי הם ממיטים עלינו אסון, חזית מיותרת וחורבן. בגיל 76 קלט שההתנחלויות הופכות את חייו של השכן לנואשים עד כדי כך שאף המוות נראה כמוצא סביר. שהגיע הז־מן לתת לשכן לנשום למען נחיה גם אנו. כך הגיע פרויקט הפינוי הגדול.

עכשיו מתארגנת מול שרון חזית סירוב מהזן שבמשך שנים רבות היה הוא עצמו אוהב לארגן. ממעמקי ישיבת קבר יוסף משכנע, מגייס ומחתים אחד נר־עם לבנת אלפי חיילים, רובם מילואימניקים, לסרב לפנות. חוץ ממגויסי קבר יוסף יש גם מגויסי עצומת גוש קטיף שיתפנקתו לדרורותיהם מכל שירות ביט־חון. גל גדול לכאורה של סרבנות עומד לשטוף את צה"ל. אם אכן יתרחשו הדברים ע"פ תסריט מפיקי הסירוב, מדובר בסדר־גודל שישראל טרם התנסה תה בו. מדובר במרי של חלקיק מהעם.

מולם, ע"פ הסקרים, מאמין רוב הציבור כי בהתנתקות טמון הסיכוי לש־קט. הרוב הזה חי, מתפרנס ואינו מארגן עצומות. הוא ממתין בשקט להמשך העלילה, כאילו צפה בערוץ 8 בסרט דוקומנטרי המתאר את עתידו.

לפרויקט הפינוי שמעורר התנגדות עזה בקרב מיעוט מתנחלי רב־השפעה יידרשו מתנדבים. מסייעי פינוי, ישראלים מהסוג של הקצינים שעלו לשרת בתעלה בימי ההתשה, או החיילים הוותיקים שהתנדבו למחסומים. אנשים המאמינים בחשיבותו העצומה של הענייין. אישית, אף שתמו ימי כמפקד טנק וכמילואימניק פעיל, אשמח להתנדב למבצע הפינוי, כי אני מאמין שאינו מעשה נפשע של עקירה, אלא תיקון טעות היסטורית שעלתה לנו במשך הש־נים בדם, סבל והון־עתק. אני מאמין כי זה יותר מעשור, מאז העלייה הרוסית, לא היה פה פרויקט לאומי חשוב כמו ההיחלצות מעזה והשבתה לידי יושביה.

התנדבותם של אלפים בעלי ניסיון תחפה על גל סרבנות הימין. המתנד־בים ישתתפו במבצע שיטהר אותנו מפשעי עזה ששרטו את נפשנו. מכל אר־תם מעשים ומחדלים שמבצבצים עתה בווידוייהם המסויטים של חיילים ומו־פיעים כתזכורת באלבומי הווועה של הלוחמים שנשלחו לקרב.

כמו בהילוך חוזר מרפא אפשר, דווקא תחת פיקודו של הגנרל שהחריב, להתחיל לשקם. האפשרות הזו לתקן במו ידינו טעות רבת־שנים ולחלץ את הארץ מאסון מתמשך, היא עניין משיב־אמונה גם למי שסבור התייאש. היא הו־כחה כי גם בישראל 2004 קיים מנגנון־מתקן־שגיאות־היסטוריות שיאפשר לנו להתקיים עוד דורות רבים למרות מעשי הקנאים מקבר יוסף המנסים למ־שוך אותנו מטה מטה, אל מתיהם.

אריאל רובינשטיין

מידע כלכלי לא תמים

„מחקר מאיר־עיניים" מתגלה כצרור העתקות מסוג מוזר

משרד האוצר פרסם שבועו שעבר מסמך הנושא את הכותרת התמימה „מידע כלכלי" ובו התקפה על הדרישה להעלאת שכר המינימום. בעיון שט־חי במסמך יכול להתקבל הרושם שמדובר בעבודה עדכנית הכוללת סקירת ספרות אקדמית מקיפה והחוזה בדיוק מדעי את ההשפעות של העלאת שכר המינימום על שיעורי האבטלה בישראל. עיתונאי ותיק, נחמיה שטרסלר, כבר מיהר להסתנוור מהמסמך ולכנות אותו ב„הארץ" „מחקר מאיר־עיניים".

אבל די בחיפוש פשוט באינטרנט לגלות שפסקאות מרכזיות בעבודה, הסוק־רות את הספרות הבינלאומית בנושא, הועתקו (כן, פשוט הועתקו, ללא מרכאות) ממסמך שכתבו אנשים אחרים לפני חמש שנים. אילו העתקה כזו היתה מופיעה בע־בודה סמינריונית, היה הסטודנט המעתיק זוכה במקרה הטוב לציון „נכשל".

בכלל, דומה שדעתם של כלכלנים אמריקנים אינה צריכה להיות מכרעת בשיקולי ממשלת ישראל. אבל אם טורחים להקשיב להם (או לפחות להעתיק סקירות פחות על מחקריהם), כדאי, למשל, גם לצטט פרסום שקבע שמר־בית הכלכלנים בארה"ב סבורים כי שינוי בשכר המינימום בארה"ב יביא לשינוי קטן בלבד (בין חיובי ובין שלילי) בתעסוקה. לא מיותר לדווח שיותר ממחצית הכלכלנים שנסקרו במחקר אחר חשבו שהעלאה של 10% בשכר המינימום תפחית באופן זעום את תעסוקת הצעירים.

למסמך האמור יש לוגיקה תמוהה: נאמר בו כי „הרעיות האמפיריות לג־בי השפעת שכר מינימום על תעסוקה ... מגוונות ולעתים סותרות". אבל זה לא מפריע למחברים להסיק בפסקנות וללא היסוס כי „יישום ההצעה להע־לאת שכר המינימום ... יקטין את התעסוקה ויחריף את בעיית האבטלה".

במסמך מופיע גם „מודל אקונומטרי" החווה בדיוק ובביטחון של מגידי עתי־דות את שיעורי האבטלה כתוצאה מהעלאת שכר המינימום. מדובר בשימוש בטכניקות סטטיסטיות התלויות על בלימת הנחות המודל ופתוחות בקלות למ־ניפולציה. הבנת הממצאים דורשת מיומנות וביקורתיות. ניסיון מראה שלא לקורא לא רק הבנה בשיטות הסטטיסטיות החמקמקות אלא גם אמון ברצינות, באמינות ובאובייקטיביות של הכותבים. במקרה זה אנו פטורים מהטורדה.

הדרישה הכלל־כך צודקת לשכר מינימום הוגן מעוגנת בתפיסת עולם רח־בה. חוקי המשחק הכלכליים חייבים להבטיח תנאי מחיה בכבוד לכל מי שעו־בד ומתאמץ לתרום לחברה ככל יכולתו, גם אם יכולתו „מועטה" במונחים של „מחירי השוק". חובתה של ממשלה להגן על העובד החלש ולא להעמיד בפני מעבידו את פיתוי הניצול. הזכות לשכר המאפשר מחיה בכבוד היא זכו־תו הבסיסית של האזרח העובד צד בצד עם בריאות, חינוך, הגנה ומשפט. מדו־בר באושיות הקיום החברתי כאן, בעניין משמעותי מכדי שינוגח באמצעות מידע כלכלי „תמים" עם סקירות ספרות מועתקות.

אמונה אלון

העובדות החשובות של מוצב „גירית"

אם צה"ל לא יהיה ליד בתי־הספר ברפיח, הטרור הרצחני יהיה, חלילה, ליד בתי־ספר אחרים

מותה של איימן אל־האמס בת ה־13 מאש חיילים ישרא־לים הוא אירוע מזעזע. קשה להשלים עם הידיעה שהגענו למצב שבו חיילי צה"ל יורים בילדה פלשתינית ומפקד פלו־גה מוודא את הריגתה. אבל גלוי וידוע כיצד הגענו למצב הב־לתי־נסבל הזה, ולכן תמונה הזמוזם הצדקני סביב הפרשה ות־מוהה הצגתה, בתוכנית הטלוויזיה „עובדה", כסיפור על קצין רשע ועל פגמים במוסריותו של צה"ל ובהתנהלותו הכללית.

ברור שצריך להמשיך בחקירת המ"פ ר', ואין ספק שת־מיד צריך להשתדל למנוע פגיעה מיותרת בחפים מפשע וז־לזול בחיי אדם. אבל מוצב „גירית" לא הוקם כדי למרר את חייהם המרים־ממילא של תושבי רפיח, וחיילי גדוד „שקר" בחטיבת „גבעתי" לא שהו במוצב הזה כדי לקטול תלמידות פלשתיניות בדרכן לבית־הספר. גם מי שסבור שהבוכחות הישראלית בחוף הנגב של ארץ־ישראל היא „ביבוש" מבין שצה"ל נמצא שם כי האזור הפך – בעיקר מאז שהקמנו את הרשות הפלשתינית – לחממת טרור רצחני נגד אזרחי יש־ראל. אם צה"ל לא יהיה ליד בתי־הספר ברפיח, הטרור הרצ־חני יהיה, חלילה, ליד בתי־הספר באשקלון ובתל־אביב. אפילו תוכנית „התנתקות" אינה כוללת התנתקות מאזור גבול ישראל־מצרים, ונראה שחיילים ישראלים ייאלצו להימצא במוצבים כמו „גירית" עוד שנים רבות.

המ"פ, כפי שמתברר מדבריו ברשת הקשר בעת האירוע המדובר, חשב שהדמות המתקרבת אל המוצב היא בת 15־18 והתיק שעל גבה עלול להכיל חומר־נפץ. חיילים אחרים סב־רו שהיא צעירה יותר, אולי רק בת 10, אבל בשנה־שנתיים האחרונות כבר נתפסו במחסומי צה"ל ילדים פלשתינים כבני 10 שארגוני טרור השתמשו בהם כבפצצות מהלכות, תמימות למראה. איימן אל־האמס צעדה ב„אזור בטחוני", שהוראות הפתיחה באש שונות בו מאשר באזורים רגילים והאוכלוסייה המקומית יודעת זאת היטב. אזרחים וילדיהם אינם עוברים בו בר"כ. גם איימן המסכנה נהגה, כנראה, לל־כת לבית־הספר במסלול אחר, וטבעי היה שהחיילים יחשדו כי הדמות נושאת התיק מתקרבת אליהם כדי לפגוע. עדיין אפשר, אגב, שמחבלים ממולחים שלחו את הילדה למקום במסגרת הרגלם לבדוק את תגובת החיילים לקראת פיגוע מתוכנן. אם כך הדבר, מעניין מה הם למדו מ„עובדה" על סיכוייהם לשגר ילדי־נפץ אל מוצבי צה"ל מכאן ולהבא.

אולי המ"פ ר' אינו חבים במיוחד על חייליו, ואולי ביקש מהם להעיד לטובתו. אבל הוא אמר לפקודיו: „אני ועוד 'גפ־רור' מתקרבים לוודא את ההריגה, תהיה בחיפוי", ואילו ידע שמדובר בילדה עם ילקוט, הוא לא היה חושב שנחוץ לו חיפוי. כך או כך, הצצתו כרוצח נקלה היא ענוש מופרז לו ולמדינה: לא טוב למדינה שמפקדים קרביים יחששו פן סי־כון חייהם בחזית יעלה להם בהשפלה ציבורית ובמשפט־שדה בין פרסומת לבין „עוד דקה נשוב", וגם מת הנזק לתדמיתנו הבינלאומית כראי להביא בחשבון לפני שמלקים את צה"ל בפומבי.

מותה של הילדה הפלשתינית אינו באשמת מ"פ נמהר, כי אם באשמת המלחמה הקשה שבני עמה מנהלים נגד יש־ראל. הוא אינו מעיר על הסתאבותו של צה"ל, אלא על הה־כרח שמנהיגים ישראלים יספקו לפלשתינים סיבה טובה לעצור את הטרור.

משה חזני

הילדים המפונקים של המדינה

לא כל הסטודנטים הם כאלה, אבל יש ביניהם לא מעט שמתקשים לממן דירה גדולה ומכונית

נרגענו: הסטודנטים הודיעו שביניהם הם אינם שוב־תים. הנחמדים מואילים שלא לירות לעצמם ברגל. תודה: התינוקות המפונקים המאיימים לפגוע בעצמם, בציפייה לכך שהורים יכבעו לסחיטתם, דחו את האיום הנורא. על כך כתב כאן עמוס כרמל (17.11), ואין מה להוסיף עליו.

נשוב לשביתתם הגדולה הקודמת. אז הזמינו אותי תלמי־די למאהל שלהם, לשוחח עימם על „השינוי העדכי" שהם רצו לחולל במדינה – בתגובה על הביקורת הרבה שחטפו הסטודנטים כמי שנאבקים רק למען כסף. יומרתם להילחם למען שינוי פני החברה, כמו חבריהם בעולם, נראתה מגוח־כת בשעתה, ושבעתיים עכשיו: תמה אותה שביתה, והסטוד־נטים נרדמו. אכן, אידיאליסטים.

ולגופו של שכר הלימוד. אומרת לי סטודנטית מתלמי־דות: „אתה יודע כמה אני משלמת שכר־דירה? היא גדה בר־מת־גן, עם החבר שלה, בדירת 3 חדרים. יש לה גם קובלנות על הוצאות הנסיעה לאוניברסיטת בר־אילן ולעבודה במל־צרות בשיינקין, בפיאט „המצ'וקמק" שקנו לה הוריה. והיא מדברת בתוכ־לב. פשוט לא עולה על דעתה שאפשר לשכור דירה זולה בהרבה באור יהודה ולנסוע באוטובוס. היא אינה יודעת שסטודנט בכיתתה, בן אור יהודה, גר בעיירה זו בבית הוריו, מחוסר כסף לדירה שכורה, ועובר בלילה במאפייה מקומית כדי לתמוך במשפחתו.

וכמותה בחור נחמד ששמע ממני בשיחה: „צריך לקבוע שכר לימוד לפי מספר הקורסים שהסטודנט נרשם אליהם, כמקובל בארה"ב. זה יאפשר פריסת הלימודים והתשלומים על פני יותר שנים, ועבודה במקביל ללימודים". הוא הודיע: „מה? חמש שנים לתואר ראשון [הוא לא מוכן לשלם יותר כדי ללמוד במרוכז], אחרי השנתיים שהיתי בהודו? מתי אתחיל להתפסנס?" המסכן: הלכו לו שנתיים בטיולים, ועתה רוצים לעשוק אותו, כדי שחבריו יוכלו להתמודד עם מצוקות אמי־תיות: והוא אינו יחיד: מדי קיץ מתנהל באוניברסיטאות מאבק על מועדי הבחינות, כדי שלא יתנגשו במועד הנסיעה לחו"ל. לכו לנתב"ג בקיץ ותראו יציאת מצרים של סטודנטים.

אל תגידו לי שלא כל הסטודנטים הם כאלו. אני יודע זאת. אני רואה את אלה שעובדים בכל משרה אפשרית, בש־כר מחוסר בירה. בעיירי עיירות־פיתוח ויוצאי ברית־המועצות המתאמצים לקיים את עצמם ללא עזרת־פיתוח. ברור שיש לסייע להם, אך מדוע ייהנו מכך אלפי אחרים שנ־מנים עם הביבור המאושר ביותר במדינה, גם כלכלית? אינ־כם מאמינים שיש סטודנטים כאלה? ראו כיצד הבנתם, המ־בינים בכסף, מחודרים אחריהם. לא אחרי קופאיות „סופר־פארם" ומפוטרי „טואאר־סמיקונדוקטור". אכן, בין הסטודנטים תמצאו חרוצים ועמלנים, אך גם את הילדים המפונקים של המדינה. ילכו אלו אל אחיהם בעולם וילמדו בגרות מהי. ובאותה הזדמנות ילמדו גם ערכים מהם, לצורך נפנוף בשביתתם הבאה.